

Domoljub

V Ljubljani 10. februarja 1943-XXI

56 - Štev. 6

Ko kuješ svoj značaj

Pot do uspeha

Sloveč vojskovodja je nekoč dejal: »Sreča ima končno le tisti, ki je sposoben ter ima v sebi poleg odločnosti tudi dovolj bistrosti.« To je pametna beseda. Pečena piščeta nikomur sama ne lete v usta. Za vsako nalogo se mora človek dobro pripraviti ter se je pametno in odločno lotiti. Znan je slovenski pregovor, ki veli: »Brez dela ni jela!« To pa ne velja le zgolj za telesno delo, marveč za vsako. Velik finančnik je nekoč dejal: »Najboljših kupčij nisem napravil s svojo glavo, marveč s svojim sedalom.« To se pravi, da je svoje uspehe dosegel bolj z vztrajnostjo in potrpežljivostjo kakor pa s predolгим premišljevanjem, dasi je prav gotovo svojo nalogo najprej moral dobro premisliti.

Druga stvar, ki je za uspeh potrebna, pa je zbranost pri delu. Česar se lotiš, loti se zares. Kakor hitro pa si se lotil svoje stvari, moraš vse drugo pustiti v stran, ker bi te le raztreslo. Kdor pa bega od dela do dela in se loteva zdaj te zdaj druge stvari, ta se le igračka, svoje sile troši ter nikoli ne bo kaj prida napravil.

Treba pa se je v svojih dnevnih opravilih držati nekega reda: najprej je treba opraviti tisto, kar je nujno potrebno, potem se loti tistega, kar ti je sicer koristno, pa ne nujno, šele nazadnje se loti tudi tistega dela, ki ti je najbolj všeč, ne da bi bilo najbolj potrebno in najbolj koristno.

Za vzgled, kako trdo šolo mora človek napraviti, če se v tem hoče dobro izuriti, naj bode besede, katere je zapisal sloveči verski pisatelj in slavni apologet (branilec) katoliške Cerkve in vere, profesor P. Weiss. Ta je študiral na monakovski univerzi. Tam je imel za svojega profesorja bistrega moža, ki je takoj spoznal, da ima mladi bogoslovec veselje do pisanja. Profesor je svojega gojenca vzel v roke ter mu tako rekoč celih sedem let preprečeval, da bi pisal. Moral je tako natanko in določeno študirati, da mu res nikoli ni nič časa ostalo za pisarjenje. Sam Weiss takole pripoveduje: »Ta trdi red mi je bil takrat močno zopern, danes pa sem svojemu profesorju hvaležen. Tako sem sedem let moral le študirati in me nikoli ni mogla premoči skušnjava, da bi bil s svojo prezgodnjo modrostjo osrečeval druge. Še dolgo let potem, ko sem bil že sam svoj, sem se močno bal nezrelih bogoslovnih spisov ter se nisem upal lotiti nobene stvari, preden vsega nisem do dna spoznal in preštudiral.« In ta tako vzgojeni bogoslovec P. Weiss je postal pozneje slavni apologetični pisatelj, ki so njegova dela, v katerih brani nauke katoliške Cerkve, znana pa vsem svetu. — Srečen je fant, ki ima ob svoji strani v mladih letih kakega takega prijatelja, da ga tako vodi in njegovo delo tako uravnava ter naravnava.

Človek pri svojem delu ne sme biti raztresen, marveč zbran. Vse njegove misli morajo biti posvečene delu, ki ga pravkar opravlja. To se imenuje zbran biti. Tisti, ki ni zbran, pravimo, da je raztresen. Raztresenost pa ne vodi do cilja. Sicer je res, da so prav veliki misleci včasih neverjetno raztreseni. Ampak mi navadni zemljani se ne smemo imeti za velike, če smo raztreseni. Raztresenost pri navadnem zemljanu namreč ni nič drugega kakor šibka volja, ki se ne more okleniti svojega dela.

Nekoč so vprašali modrega moža, kako naj človek preneha svojo raztresenost. Modri mož je odgovoril: Najprej se ne loti preveč stvari.

Dalje na naslednji strani spodaj.

Novo mesto: Kapiteljski hrib pod novim snegom

Naročite se na knjižnico še danes pri upravi knjižnice, Ljubljana, Kopitarjeva 6 ali v Ljudski knjigarni ali vnjeni podružnici na Miklošičevi c. 5

Vojni dogodki preteklega tedna

Uspešni boji v Afriki

Italijansko vojno poročilo št. 982 od 1. svečana poročila, da so se v zahodnem delu Tripolitanijske nadaljevali močni sovražni napadi, da pa jih je osmi poseg vstrajno zadrževal. Sovražnik je izgubil pet tankov in nekaj topov. — V Tuniziji se nadaljujejo boji pri tistih postojankah, ki jih je os preteklo dni zasedla. Zajetih je bilo kakih 100 ujetnikov ter uničenih 12 tankov. Uničenih je bilo 14 sovražnih letal.

Vojno poročilo št. 984 od 3. svečana navaja, da so v zahodnem delu Tripolitanijske delovali izvidniški oddelki, da pa je v Tuniziji sovražnik še kar naprej napadal. Toda italijanske in nemške čete so se trdno držale in sovražniku uničile 18 tankov. — Sovražnik je izgubil 20 letal.

Vojno poročilo št. 985 od 4. svečana sporoča, da so v Tuniziji boji, ki se jih živahno udeležuje zlasti letalstvo. Sovražnik je izgubil 14 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 986 od 5. svečana pravi: Naše zadnje straže so se v zahodni Tripolitanijski uspešno uprle odvisni sovražnikovi izvidniški delavnosti, pri čemer je sovražnik izgubil mnogo vozil. — V Tuniziji so bili krajevni spopadi, pri čemer so osne sile zajele nekaj lahkih sovražnih oklepnikov. Od 2. svečana do danes je bilo ujetih več kot 1000 sovražnikov. — Sovražnik je izgubil 16 letal.

Hudi boji v Rusiji Pohvaljeni italijanski junaki

Nemško uradno poročilo od 1. svečana govori, da je bila južna nemška skupina v Stalingradu pod poveljstvom maršala Paulusa po večmesečni junaki brambi obvladana, medtem ko se severna skupina pod poveljstvom generala Streckerja še drži ter je odbila vse sovražne napade. Spodleteli pa so sovražni poskusi, da bi presekali nemške postojanke v zahodnem Kavkazu. — Na bojišču med Kavkazom in spodnjim Doncem so nemške zaščitne čete zadržale ves sovražni pritisk, da se je večina nemških čet lahko nemoteno premikala. Ob Doncu in južno od Voroneža so se vneli hudi boji. Ob Ladoškem jezeru so bili odbiti vsi sovražni napadi. — Od 21. do 31. prosinca je bilo uničenih 517 sovražnikovih vozil.

Nemško uradno poročilo od 3. svečana navaja, da so se nemške čete med Kavkazom in dolinjem tokom reke Donec lahko še naprej po narčni premikale ter dosegle odkazana jim dnevna mesta. Močni napadi pri mestu Novorosijsku so bili odbiti. Hudi boji se nadaljujejo med Donom in gorenjim Doncem.

Dodatek k vojnemu poročilu:

Junaki obnašanje italijanskih edinic, ki so se med nedavnimi srditimi boji vojskovala na ruskem bojišču, je v zadnjih dneh želo mnogo izrazov občudovanja s strani nemških poveljstev. General Armadnega Zbora Fretter Picco je poslal poveljniku divizije »Ravenna« pristočno zahvalno poslanico zaradi uspešnega sodelovanja te jedinice in zvestega oboroženega bratstva z nemškimi tovariši. Ta pohvala, ki jo je nemški general, pod čigar poveljstvom se je vojskovala divizija »Ravenna«, je pomembno povišanje odličnega obnašanja vseh italijanskih čet, ki se vojskujejo v sedanji veliki obrambni bitki na vzhodnem bojišču.

Nemško uradno poročilo od 4. svečana naglašja, da so bili v zahodnem Kavkazu ter na področju rek Kuban in Don odbiti sovražni napadi. — Na bojišču ob reki Donec so nemške oklepne sile napadle sovražno oporišče, pri čemer so sovražniku uničile 46 tankov in 33 topov. — V novih obrambnih in premikalnih bojih so nemške čete med Donom in Doncem odbile vse sovražne poskuse, da bi nemške čete obkolili. — Ob jezeru Ladoža je sovražnik vrgel v boj vse svoje sile,

na enkrat! Potem pa delaj vsako stvar ob njenem času in v pravem redu! Preden pa se kake stvari lotiš, se dobro zamisli v svoje delo in potem ne misli na druge reči, dokler dela nisi končal.

Dobro storiš, če se sam vzgajaš tako, da si na primer prejšnji večer za drugi dan določiš red svojega dela. Zjutraj, ko zanešaš, tisto povišaj, nato pa se v določenem redu loti dela. Pa boš videl, kako boš uspeval in tudi sam v sebi rasteš!

2.

ki pa so bile krvavo odbite. — Meseca prosinca je bilo uničenih 832 sovražnih letal.

Uradno poročilo od 5. svečana omenja, da je sovražnik pri Novorosijsku poskusil, da bi se izkrcal, da pa so nemške in romunske čete napravile protinapad. Bataljoni sovražnik čet, ki so se izkrcali, so bili obkoljeni ter bodo v kratkem uničeni. Potopljenih je bilo 19 čolnov za izkrcanje. — S hudimi izgubami za sovjetce so bili zavrnjeni sovražni napadi ob izlivu reke Don in Kuban. Na južnem delu fronte ob Doncu je bilo primeroma mirno, pač pa se razvija silovita bitka ob srednjem Doncu in ob vzhodnem Donu. — Sovražni napadi ob Ladoškem jezeru so bili s hudimi izgubami odbiti.

Os je še vedno nevarna

Angleški list »Daily Herald« piše: Os je še vedno nevarna in močna. To je resnica, ki drži. Bitka v Tuniziji še ni odločena. Boj zoper našo trgovsko mornarico utegne postati odločilno dejstvo v tej vojni. Vse naše navdušenje za uspehe v Rusiji in Afriki bi morala krotiti zavest, da se nam še ni posrečilo premagati podmornice, piše angleški list »Daily Herald«.

Letalo je treščilo ob gore

Pri Ukiahu v Kaliforniji je treščilo ob gore veliko prevozno letalo. Na letalu je bilo 19 potnikov in sicer med njimi ameriški višji častnik in poveljnik severnoameriškega podmorniškega brodograjskega na Tihem morju admiral Robert English. Letalo se iskalo še 10 dni. Prišlo je iz Pearl Harbourja in bi moralo pristati v San Franciscu.

Nemške žene na prvem mestu

V okviru združitve vseh sil nemškega naroda zavzemajo nemške žene eno prvih mest. Vse, od najnižje do najvišje družabne stopnje so se z navdušenjem odzvale oklicu, ki je bil nanje naslovljen, še večji pa bo v bodoče njihov prispevek, ki ga bodo dale s tem, da bodo zastavile vse svoje sile na vseh področjih narodne obrambe. Zvedelo se je res, da so pred kratkim mnogo žensk zaposlili pri lažjih delih v vojni industriji. Prispevek, ki ga nemške ženske na ta način dajejo s svojim delom tudi na polju izdelovanja vojnega blaga, je toliko bolj občudovanja vreden, v kolikor je v sedanjem času to delovno področje življenjskega pomena.

Napredek pri izdelovanju papirja

Leta 1799 so iznašli stroje za izdelovanje papirja in kmalu so na primer v Nemčiji že naredili vsako leto 15.000 ton papirja. Danes en sam sodobni stroj naredi 13 milijonov kg papirja na leto. Svojičas je nek izdelovalec papirja skušal ugotoviti, koliko časa je treba, da iz drevesa nastane časopis. Zjutraj ob 7.45 je v bližini svoje papirnice posekal drevo. Ob 9.30 so imeli iz istega drevesa že papir in ob 11 istega dne so po ulicah že prodajali časopis, tiskan na tistem papirju. Ta zanimiv poskus je trajal torej vsega skupaj komaj 195 minut!

Da bi omejili požare

ki jih povzroča igranje otrok z vžgalicami, so izdale pristojne nemške oblasti prepoved, ki do- loča, da ne sme noben učenec do 14. leta imeti pri sebi vžgalice. V ljudskih šolah bodo izvajanje te odredbe strogo nadzorovali.

Dva koristna slona

V Berlinu so te dni prvič uporabili slone za dela v nemški vojski. Delo v gozdovih pri Lüneburgu, ki bi moralo opravljati 14 delavcev mesece dni, sta izvršila slona v pičlih osmih dneh. Slon Big tehtal 32, Bug 33 stotov in izhajata iz Hagenbeckovega cirkusa v Hamburgu.

Najslajše grozdje

Vinogradniki kaj dobro vedo, da je najbolj sladko tisto grozdje, ki visi najbolj pri tleh. Zato pridelujejo v Iranu najplemenitejše grozdje v jama- lah, nalašč izkopanih v označeni namen. Seveda daje tako grozdje tudi najbolj žlahtno kapljico.

Pritlikavei

Mnogi pač ne vedo, da se pritlikavost ne po- deduje in da so pritlikavel skoraj brez izjeme otroci staršev običajne rasti. Strokovnjaki so iz- računali, da odpade en pritlikavec šele na 1 mi- lijon običajno razvitih otrok.

Velik požar je uničil zdravilišče v ameri- škem Sattleu; 30 oseb mrtvih.

14 milijardno posojilo francoske amortiza- cijske blagajne za državne dolgove je bilo 18. januarja podpisano v celoti.

225 milijonov pesosov za javna dela je do- ločila za leto 1943 argentinska vlada.

Požar je uničil veliko tovarno za izdelavo sladkorja v španski Sevilji.

70 nemških, 22 švedskih, 9 danskih, 5 itali- janskih, 5 norveških, 4 madžarske, 1 finski in 1 španski film so lani gledali na Norveškem.

1800 kg težkega delfina so ujeli nedavno ribiči pri Almeriji ob španski obali.

Vse mestne parke in vrtove hoče spre- meniti ameriška vlada v vojne vrtove za pridelavo sočiva.

Slike slavnega italijanskega slikarja Rafaela so začeli te dni obnovljati v Vatikanu.

Madžarska vlada je odredila, da zaročenke v vojni padlih zaročencev lahko prevzamejo zaročencev priimek.

Lansko leto so priredili na španskem 244 bikoborb, pri katerih so usmrtili 1549 bikov.

115.000 radijskih naročnikov ima sedaj Slo- vaska.

160.000 predstav z najrazličnejšim sporedom za razveseljevanje tujih delavcev v Nemčiji je pripravila v minulemu letu ustanova »Kraft durch Freude«.

Nemški delavci se pridno uče rušične na tečajih, ki jih je pripravila Nemška delovna fronta.

Razstavo mladinske knjige je odprl te dni bolgarski prosvetni minister Jozov v Sofiji.

Z letalom je odpotoval v Ameriko znani ki- tajski general Cangkajšek.

V Turčiji se je pretekli teden sešel s ta- mošnjimi vodilnimi državniški angleški ministri predsednik Churchill.

Smrtna žrtev angleškega letalskega napada je bil tudi nadškof v Reggio Calabria monsign. Erik Montalbetti.

V Nemčiji so zgradili nov aparat za sme- manje, ki dovoljuje kinematografskim kame- ram 80.000 posnetkov na sekundo.

Na Dansko je bilo vrženih od izbruha voj- ne nad 2200 rušilnih in okrog 10.000 zažigalnih bomb, ki so v celoti ubile 32, ranile pa 173 oseb.

Zavod za proučevanje vitaminov so osno- vali v Berlinu.

160 let je staro skakanje s padali; prvi skok se je posrečil leta 1797 francoskemu zdravniku Joachimu Garnerinu.

Na angleški Malti je bilo doslej vsled zrač- nih napadov 1178 mrtvih žrtev, 1800 hudo ra- njenih in 2000 lahko ranjenih.

Te dni je umrl madžarski nadškof Ludvik Szmrecsany, star 92 let, ki je doživel železno mašo.

500 hrvatskih društev je menda na vsem svetu.

Pred 250 leti so ustanovili v Ljubljani Aka- demijo operosorum, ki jo lahko smatramo za predhodnico današnje Akademije znanosti in umetnosti.

Okrog 70 praznikov so praznovali na leto — poleg nedelj — v starih časih v Sloveniji.

Hude poplave so povzročile te dni tudi na švedskem nali in naglo topljenje snega.

70 letnico je praznoval baron von Neurath, ki je položil temelje prijateljstva med Nemčijo in Italijo.

Nad 300.000 sovražnih vojakov je celotno v japonskem ujetništvu v taboriščih na Formozi in Koreji.

Na počitnice je odšla bolgarska poslanska zbornica.

Otok Kuba je prešel pod nadzorstvo USA.

Med Italijo in Nemčijo so v Rimu sklenili sporazum glede izplačevanja odškodnin za stvarno škodo, povzročeno zaradi vojne.

20 milijonov funtov šterlingov znašajo se- danj angleški dnevni stroški za vojno.

60 letnico obstoja je praznovala dunajska Poštna hranilnica.

100 ovac je raztrgalo krdelo volkov blizu Meride ob portugalski meji.

Splošni prometni davek so na Hrvaškem zvišali na 4%, davek na razkošje pa od 12 na 40%.

Domovina v razvalinah

Mučeni in umorjeni Lojze Grozde

Komunisti so po strašnem mučenju umorili prednika dijaške Marijine kongregacije v Marianišču in člana Katoliške akcije, idealnega osmošolca Lojzeta Grozdet.

Na novega leta dan so komunisti v Mirni po strašnem mučenju umorili osmošolca Lojzeta Grozdet, ko je hotel k svojem tati na počitnice. Bil je odlični dijak v šoli. Posebno pa je bil s svojim življenjem svetel vzor vsem, ki jih današnji čas budi iz spanja k borbi za Kristusovo kraljestvo v sebi in v svoji okolici. Kot prednik dijaške Marijine kongregacije v Marianišču, kjer je preživljal vsa dijaška leta, je bil vnet častilec Marijin; saj je ob njenem oltarju z izredno pobožnostjo dnevno prejemal sveto obhajilo in posebno zadnje čase ob odmorih veliko molil. Kot član dijaške Katoliške akcije se je čudovito dvignil v pojmovanju njenih nalog. Na listku, ki ga je nosil s seboj, je imel napisano opozorilo, da mora biti član Katoliške akcije vedno pripravljen na žrtve, na mučeništvo in »smrt«. In v duhovnem dnevniku si je kot zadnji sklep napisal: »Vsak dan vsaj eno žrtvico za uspeh v pridobivanju za Kristusa. Zvečer si izprašam vesti!« Zadnje čase je z njemu lastno doslednostjo bral »Hojo za Kristusom«. To knjigo je z latinskimi mislimi in nekaterimi drugimi nabožnimi knjigami vzel tudi s seboj na počitnice. To so bile edine »sumljive« stvari, ki so jih komunisti našli pri tem vzornem dijaku, ki se ni nikdar zapletal v kako zunanje politično delo, marveč ves življal za svojo dolžnost in se na tihem goreče pripravljaval na bodočnost, ki si jo je predstavljal vso polno apostolskega dela za duhovno prenovitev našega naroda. Vsi, ki so tega nadarjenega in kar v svetništvo zorečega fanta od blizu poznali, čutili ob njem bridko izgubo. Toda bridkost se hoče sama od sebe preliti v radost. Kako naj se ne bi? Saj Lojzetova zadnja »žrtvica za uspeh v pridobivanju za Kristusa« ne more biti zastoj. Saj je kakor prvi mučenec Kristusove Cerkve umrl samo zaradi svojega verskega prepričanja. Naj zdaj Lojze stori to, kar se je učil v svoji najljubši knjigi, kakor je dejal o »Hoji za Kristusom«. »Zaradi Jezusa naj ti bodo dragi prijatelji in neprijatelji, in za vse« ga prosim, »da bi ga vsi spoznali in ljubili.« Da bi se vsem odprle oči in bi spoznali, da vodi odpad od Boga v propast slovenskega naroda.

Primskovo kup razvalin

Temenica, 18. prosinca 1943.

Kakor toliko drugih slovenskih krajev in vasi, je tudi tukajšnje kraje zadela težka usoda, ki so jo izpolnili domači slovenski ljudje, ki so pod slepilnim imenom »osvobodilne fronte« zbrali podivjane komuniste, da zdaj more pošteno ljudi, jim požigajo domove ter uničujejo domačije. Tudi pri nas se je pokazalo, da sta poštenost in vera največji sovražnik brezbožnega komunizma. Zato ršneli partizani najprej padejo po takih ljudeh. Rečeti kruteži ne poznajo usmiljenja, zato padajo glave poštenih mož in fantov, žena in deklet, nedolžnih otrok, revežev, siivolashih starčkov, duhovnikov in sploh vseh, ki so pošteno jedro slovenskega naroda. V tem našem delu slovenske zemlje zdaj skoro ne dobiš več kosa zemlje, ki ne bi že bila oskropljena z nedolžno krvjo. Kršno cvetje človeškega življenja je ovenelo, korenina pravice se je posušila, hladna in črna senca je med našim narodom zamorila cvetje mladih življenj.

Tako hudo je bil pri nas prizadet naš kraj: Dolenja vas, Temenica, Primskovo, Sent Vid, kamor je takoj po novem letu pridrevla partizanska tolpa. Tista slepilna »osvobodilna fronta« je napravila natančen načrt, da je v teh krajih treba iztrebiti vse, ki ne trobijo v komunistični rog, da bodo mogli potem izvesti drugi del načrta: izropati slovenske kmetije do golega.

Tako so dne 4. prosinca takoj po solnčnem zahodu partizani začeli zbirati svoje tolpe, ki so ob desetih ponoči že napadli »Spanovo« kmetijo v Dolenji vasi. V hiši, kjer pa je gospodarja ni bilo doma, ker je bil v bolnišnici, je bilo nekaj fantov od vaske straže. Ti so se napadalcem junaško uprli, ker pa niso imeli strojne in jim je strelivo pošlo, so se prebili iz obkoljenega poslopja, kjer je ostala le služinčad z gospodarjevimi otroki. Gospodinja namreč tudi ni bila tedaj doma, ker je šla bolnega moža obiskat. Partizani so vdrl

v hišo ob pol enih ter so hoteli gospodarjeve otroke v ogenj pometati, pa jih je dekla rešila. Ko so vse izropali, so domačijo zažgali, da je vse pogorelo. Pri tem so partizani imeli 3 mrtve in 6 ranjenih. Od fantov je eden padel zunaj, to je bil Lesjak Franc od St. Jurja ter so ga 7. t. m. pokopali v St. Vidu z vsemi častmi. Drugi, ki je padel, je bil Tišek Anton iz Vel. Dol. Tega so partizani ujeli ter ga dne 10. prosinca po hudem mučenju umorili blizu Cateža. Tretji žrtve pa je bil kovač Ilvar Franc, že starejši mož, ki ga je krogla zadela v trebuh, nakar je dne 8. prosinca izdihnil.

Ker partizani v Temenici fantom končno le niso mogli do živega, so zažgali še eno hišo.

Istega večera je druga tolpa napadala Primskovo. Da so tam tudi imeli namen vse požgati, se vidi iz tega, ker so gori grede med seboj v narako govorili: »Kaj pa je na Primskovem, da tam še nič ne gori?«

Pa je zagorelo tudi tam dne 5. prosinca proti jutru, ko so zagorele kar tri hiše, in sicer občinska, Adamljetovala in Drakslerjeva na Kopačiji. V Adamljetovali hiši so zaklali tudi gospodarjevo ženo ter jo v hiši pustili, da je tam zgorela. Medtem so partizani napadali fante na Primskovem, ki pa jim niso mogli do živega. Boj tukaj je trajal od 9 zvečer do drugega večera do 6. Partizani so imeli velike izgube. Fantje so se nato brez izgub umaknili v dolino. Zdaj so partizani lahko spet požigali, tako da je zdaj sloveče Primskovo ena sama razvalina. Tako na Primskovem niti Turki niso razsajali, ko so ga pred stoletji oblegali. Ko so dne 14. prosinca partizani morali pobeigniti od tod, so poleg župnišča zažgali še eno hišo, ki je še ostala.

Pa tega jim še ni bilo dovolj. Zato so v noči od 13 na 14. prosinca pridrli do Sent Vida, kjer so zažgali Lavričovo usnjarno. Dobili so tukaj tudi nekaj plena, ki so ga odnesli s seboj, še več pa so morali nesti ranjenec in mrtvih. Prav tako hude izgube so imeli na Primskovem.

Zdaj se vprašamo, čemu naj bo vse to? Uničena človeška življenja, požgane domačije, mučeni slovenski ljudje — pa čemu? To ni osvoboditev slovenskega naroda, to je pehanje v nesrečo, pogin in smrt! Zato se vsi pošteni ljudje zavedajo, da je naša edina rešitev zdaj ta, da se obrnemo proti komunizmu ter se držimo gesla: »Narod slovenski, obrni se k Bogu.« Kristus kraljuj, vladaj in zmaguj!

Strašen umor katoliškega fanta

Od 20. do 24. januarja, ko so doživljali partizani hude poraze v Biču in Zagorici v šentviški fari, so se razbite tolpe partizanov v begu razbežale. V onemogel in obupnem srdu so stiskali zobe in pesti. V strašnem maščevanju nad neoboroženimi domačini so ropali in morili. Na cesti iz ene vasi v drugo so zgrabili nič hudega slutelčega mirnega in pobožnega fanta. Zadosti je bilo, da je bil doma s Sel pri Šumberku. Ze zato zasluži smrt. Tam gori so vsi zoper komuniste. Vlačili so ga ves dan bosega v mrazu in snegu in ga po strahotnem mučenju s puškinimi kopiti pobili in golega pustili na snegu. Ker niso mogli na Sela, so se znesli nad neoboroženim fantom Tonetom Struna iz Dol. Podšumberka.

Taki so partizani. Sovražstvo do vsega, kar je človeku drago in sveto, jih žene v umore in poboje nedolžnih in mirnih otrok, deklet in starčkov, fantov in mož, oboroženim fantom in možem se pa ne upajo pogledati v oči.

Naj Ti bo lahka domača zemlja, dragi Tone! Tvoja smrt naj bo zgled trpljenja in smrti za vero, Boga in domovino!

Zastopniki!

Poberite takoj naročnino za »Domoljuba«, pošljite seznam naročnikov!

Kaj je NOVEGA

d Življenjepisa sv. očeta. P. Gremigni, tajnik osrednjega sveta za papežev škofovski jubilej, je nedavno predložil papežu Piju XII. prvi izvod življenjepisa, ki vsebuje opis papeževga življenja od prvih let mašniškega posvečenja do tlenovnja za škofa.

d Odredbe pristojnih oblasti so izšle zadnje dni in sicer pod sledečimi naslovi: Odobritev ljubljanskega mestnega proračuna, Bolniška pomoč dojavcem prihajajočim iz drugih krajev Kraljevine, Spremembe tarife za poštnoekovni promet, obdavčba občasnih dohodkov iz službenega razmerja, Predpisi o prašičerji in o klanju prašičev, Ustavljena je izdelava in prodaja žganja, likerjev in likerskih izvlečkov, Prijava alkoholnih dišav.

d Vse govorice o novi podražitvi tobačnih izdelkov in cigaret se brez stvarne podlage — poročajo iz Rima.

d Nov načelnik glavnega stana vojske. S kraljevim ukazom je načelnik glavnega stana oboroženih sil, grof Ugo Cavallero, na lastno prošnjo prenehal izvrševati poše načelnika glavnega stana. Na njegovo mesto je bil imenovan armadni general Vittorio Ambrosio, do sedaj načelnik glavnega stana vojske. Namesto generala Ambrosia je bil za poveljnika šeste armade imenovan Ezio Rossi.

d Prosvetni minister je obedoval z delavci. Te dni je ogledal pisarniške, uredniške in tiskarske prostore znanega lista »Il Popolo d'Italia« v Milanu prosvetni minister Bottai. Nato je šel v tiskarskiško ljudsko kuhinjo, kjer je obedoval z delavci.

d Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine poziva vse kmetovalce, ki potrebujejo propustnice v svrhu obdelovanja polj, da se čimprej najkasneje pa do 15. februarja t. l. zglasijo v njegovi pisarni: Gosposvetska c. 2-1. S seboj morajo prinesiti staro propustnico in potrdilo Gospodarskega urada, da in koliko zemlje imajo. Ta poziv velja vsem kmetovalcem, ki so že kdaj ali še niso bili prosili pri Združenju za propustnice, ne za deva pa onih kmetovalcev, ki že imajo dovoljenje za prehod v zimskem času do 28. februarja t. l. Dovoljenja let-leh za prehod preko kontrolne črte bodo po tem roku podaljšana, ne da b bilo treba ponovne prijave.

d Od ponedeljka 1. februarja dalje traja čas zateknitve od pol sedmih zvečer do pol sedmih zjutraj.

d Vse narodne moči za dosego zmage. Iz Rima poročajo o večji zaposlitvi ženskih delovnih moči. Predvsem hočejo z ženskimi močmi nadomestiti prodajalce vstopnic in nakazovalce sedežev v kinematografih in podobnih zabaviščnih sprevednikih v javni prevoznih službi v mestih in izven mest, ter osebe v gostinskih obratih, trgovinah z živili itd. Od 1. marca dalje bodo morale ženske delovne moči nadomestiti moške pri vseh lažjih delih v gostinskih obratih.

d Tr. občinski preskrbovalni urad je delil za mesec februar posušeno zelenjavo. Vsak prebivalec je dobil po 400 gramov.

d V morje je padel in utonil. Sedemdesetletni zidar Ivan Mermolja iz Grada je šel zjutraj zgodaj na delo. Ker je bila zelo gosta megla, se ni mogel orientirati, zašel je na morski breg in padel v morje, kjer je utonil.

d Dnevna količina krušne moke v mesecu februarja znaša 130 g na osebo, čeprav je na kazniščah natisnjeno 125 gramov.

d 6.70 stopinj nad ničlo je palaz toplomer dne 1. svečana v Ljubljani.

d Služba božja za žasnikiarje. V petek, 20. januarja, na dan sv. Frančiška Saleškega, je naš škof Margotti daroval v cerkvi sv. Krištofa mašo v njegovo čast. Sv. Frančišek Saleški je kakor znano, patron novinarjev in tiska sploh. Zato so se sv. opravila udeležili žasnikiarji pa tudi tiskarji in njihovi nastavljenici.

d Vagon cvetače na ljubljanskem trgu. Drugi otok živilskega trga, ki je določen za razno zelenjavo in povrtnino, je lepo snega obkrožen. Na ta otok je v sredo nekdo prinesel do vagon cvetače, ki je imela namesto zelenih že norumenele liste in je bila nekoliko pokvarjena. Maksimalna cena (Nadaljevanje na 4. strani.)

za cvetajo je sedaj določena na 4 lire. Za omejeno cvetajo pa je bila cena 2 do 3 lire kg po kakovosti in čistosti. Ljudje so jo kaj kmalu pokupili. Letos je cvetela v Italiji lepo uspešno. Goje je posebno po Furlaniji in raznih poljih v Gorenji Italiji. S cvetajo so zasajeni ogromni prostori.

d Nova trgovina z železino in poljedelskimi stroji. V Ljubljani, v Gradišču št. 2, je odprl g. Leon Stupica, sin znanega uglednega trgovca Fr. Stupice, novo trgovino z železino in poljedelskimi stroji. Mlademu in podjetnemu trgovcu, ki se je v teh tasihi lotil tako odgovornega dela, želimo mnogo uspeha v njegovem podjetju.

d K pravdi o škodljivosti vrabecev. Po računih izkušenih kmetovalcev pozoblje posamezen vrabeec od maja do oktobra kakih 200 gramov zrna. Po takem uniči 1000 vrabecev 200 kg dragocene hrane in krušnega žita.

d Poselne ustanove (agencije) so začele poslovati s 1. februarjem v Italiji. Izdajajo potrdila za železniške vožnje delavcem. Brez takega potrdila se ne more nihče peljati na delo. Sploh smejo polovati samo osebe, ki morajo polovati z vlakom zaradi zaslužka.

d Še so postenjaki na svetu. Daglia Enrico iz Casalegria je našel te dni listnico z več tisoč liami gotovine. Najdbo je izročil poveljniku krajevnega GILa, ki je obvestil lastnika. Enrico ni hotel sprejeti nagrade, temveč je izročil najdenino krajevni kuhinji za šolske otroke.

d Od 28. oktobra 1922 do 28. oktobra 1942 so ustanove za ljudske hiše v Italiji zgradile 102.212 stanovanj za 3.069.806.629 lir. To so gradbeni uspehi fašistične dobe.

d Poskus z radijskim poukom za srednješolce kaže takšne uspehe, da namerava italijanska vlada v bodoče uvesti tečaj po radiju tudi za učence ljudskih šol od 5. razreda dalje.

d Zaradi letalskih napadov na Palermo na Siciliji je sv. oče poslal kardinalu Vilitranu pismo, v katerem med drugim dodaja, da je treba prenesti vse tegobe današnjih časov v nadi na boljše dni.

d Na dan fašistične Befane je bilo letos v Italiji obdarovanih nad 6 milijonov ljudi.

d 9 sinov ima pod orojem poljedelca Angelo do Piccoli iz Brusca; štirje so pri topništvu, štirje pri pehoti, eden pa pri alpincih.

d 3200 družin v Beneventu je izjavilo pripravljenost sprejeti v varstvo in oskrbo otroke družin, prizadetih po letalskih napadih.

d 90 letnica rojstva je praznovala 29. jan. v Cerknici Františka Svet roj. Škof. Naj jo obrani Bog do skrajnih mej šloveškega življenja!

d Kaj pa nesreče? Pri padcu s strehe je do bil smrtno poškodbe 52 letni delavec Anton Krušovec z Vrhnike. — Pri padcu si je zlomil desnico 15 letni Stanko Vidrih iz Vidma pri Dobropolju. — Pri padcu si je zlomila nogo v sobi 26-letna Marija Jurceva iz Ljubljane.

Cenjenim naročnikom »Slovenčeve knjižnice« na Hrvatskem vljudo sporočamo, da smo zaenkrat iz posebnih razlogov ustavili pošiljanje knjig, a bomo v kratkem zopet nadaljevali z rednim pošiljanjem. Na »Slovenčeve knjižnice« se še vedno lahko naročite. Naročila sprejema trdka Press-Import d. d., Zagreb, Kataničeva ul. 3.

d Siloviti nalivi na svečnice so povzročili pravo poveljenjsko nesrečo v polhovgrajskih krajih. Z Grmade in drugih hribov, kjer je sneg silno hitro kopnel, so drugače ponižali potoki in studenčki drveli nizdol v ravnino kot besni hudourniki. Divje derote vode so na mnogih krajih začele odinašati skladovnice drv. Ljubljana je nosila s seboj razna drva, tesan les in drugo navlako. Po visoki Ljubljani so plavale bukovne in borove cepanice. Na nekaterih krajih ob Gradaščici so ljudje navolili mnogo lesa in so se na ta način preskrbeli z drvmi. Ljubljana je pri Fužinah dosegla skoraj do 2 m nad običajno višino. V mestu je Ljubljana dosegla izredno visoko stanje, tako visoko, kakršno je bilo leta 1933 ob jesenski povodnji, ko je pri trimostju podrla betonski podzidek. Gradaščica je pri Bokalah silno narasla in se na široko razlila po travnikih in njivah. Visoka je bila voda pri hidrocentrali na Bokalah. Na nekaterih krajih je voda vdrla v bližnje hiše. Odnesla je mnogo plodne zemlje. Tako hude zimske povodnji so pri nas zelo redke.

d 23. januarja je minilo 20 let, odkar so odprli samostojno bolnišnico za ženske bolezni v Ljubljani.

d Še nekaj nezgod. Desnico si je zlomila 66 letna Franja Primarjeva od Dev. Mar. v Polju.

— Pri sankanju si je zlomil nogo 21 letni dijak Milan Obersnel iz Ljubljane in 5 letni delavec sin Alojz Kovač iz Dobré. — Pri padcu si je zlomila levico v zapestju 54 letna kuharica Ana Cotičeva iz Silvnic. — Pri padcu s strehe si je zlomil roko 48 letni posestnik Jernej Gregorevčič iz Smartnega pri Novem mestu. — ri sekanju drv si je prebil čelo 34 letni posestnikov sin Ignacij Jelovešek od Sv. Križa pri Litiji. — Velika bukev je padla na 24 letnega drvarja Ferdinanda Teropčiča iz Cateža in mu strla prsni koš. — Ploč je padel na nogo 58 letnemu delavcu Francu Gregorčiču in mu dvakrat zlomil nogo. — Levico si je zlomila pri padcu na ledenih tleh soproga sodnika, Jožefa Petričeva v Novem mestu.

d Na ruskem bojišču je padel junaske smrti brigadni general Giulio Martinat. Bil je že trikrat ranjen.

d Sir za sardinske pastirje. Pristojna oblast je določila, da imajo sardinski pastirji pravico do nakupa 12 kg sira na leto, oziroma 1 kg na mesec.

d Pet sinov v 13 meseh. Kmetica Viktorija Gruffi iz Recanatija je rodila dne 25. decembra 1941 dvojčka, te dni pa trojčke, ki so vsi zdravi.

d Delovni teden na vseh industrijskih področjih od 1. marca dalje ne sme obsegati manj kot 48 delovnih ur.

Okrog sosedov

s Ustanovni zbor nove rajfajznovke so imeli te dni v Moravčah. Govornik Müller iz Kamnika je pozval starše, naj dbe svoje sinove nazaj iz gozdov, v nasprotju primeru jih čaka stroga kazen.

s Trajno kodranje je ženskam pod 17 let prepovedano v Nemčiji od 1. februarja dalje.

s Lov na Hrvatskem daje letno: 100 jelenov, 2000 srnjakov, 20.000 fazanov, 200.000 zajcev in nič koliko jerebice.

s 164 aeroplanov so sestrelili Hrvati na vzhodnem bojišču od začetka vojne do zadnjih dni.

s Nekaj kratkih s Hrvatskega. Avtomatično telefonsko centralo bo dobila Banja Luka. — 400.000 kun podpora bo razdelil najpotrebnejšim v februarju zagrebški odbor »Pomočic«. — 160 milijonov kun je lani odobrila hrvatska država za podporo in vzdrževanje delavskih prehranjevalnih ustanov. — Prvo knjigo o zgodovini Bosne in Hercegovine je izdalo pred kratkim hrv. prosvetno društvo »Napredek«. — Veliko novo poštno poslopje so začeli zidati v Banji Luki. — Ljudsko kulinjso so odprli v Tuzli.

s Za 60 odstotkov je lani poskočilo število rojstev v Zagrebu, ki ima sedaj okrog 350.000 prebivalcev.

s Zdravniški obiski na domu. Vodja urada za ljudsko zdravje v mariborskem okrožju dr. Valter Doleček je odredil, da se uredijo obiski zdravnikov na domovih v Mariboru tako, da se preobremenjenim zdravnikom ne napravljajo preveč dela. Zato in ker je treba varčevati s tekočimi pogonskimi sredstvi, je odredil, da morajo stranke, ki želijo, da bi k njim prišel zdravnik na dom, to sporočiti zdravniku najkasneje do enajstih dopoldne. V tem primeru bo mogoče popolne zdravnikove obiske opraviti. Po enajsti uri naročeni obiski bodo opravljeni šele naslednji dan. Izvzeti so seveda tu primeri kakor porod in težke nesreče.

s Pijane osebe ne dobe alkohola. Hrvatske policijske oblasti so s posebno okrožnico znova opozorile vse prizadete na veljavnost predpisov, po katerih je strogo prepovedano prodajati alkohol že vinjenim osebam. Policijske oblasti NDH napovedujejo zelo stroge kazni proti vsem tistim, ki se ne bi držali tozadevnih predpisov.

s Gorenjski draginjski razredi. Na Koroškem so po določitih, veljavnih za druge kraje, razporedili občine na Gorenjskem v razrede, ki odgovarjajo nekdanji razdelitvi krajev v razne skupine draginjskih razredov. Po novi razdelitvi so v razredu B mesta Kranj in Škofja Loka; v radovliškem okrožju Jesenice, Tržič, Radovljica in Bled. V kamniškem okrožju Kamnik in Litija. — V razredu C so v kranjskem okrožju: Golnik, Ziri, St. Vid nad Ljubljano, Senčur, Cerklje, Medvode; v radovliškem okr. Gorje, Kranjska Gora, Dovje-Mojstrana, Rače-Planica, Bohinjska Bistrica, Bohinj. Srednja vas; v kamniškem okrožju Dob. Domžale, Homec, Komenda, Mengeš, Trzin, Moravče, Podgorica, Črnuče, Dol, Sv. Martin pri Litiji, Trebeljevo. V krajevnem razredu D so vse druge občine. Namesto dosedanje ureditve službenih

NOVI GROBOVI

V Hrvači je umrl 78 letni bivši posestnik Anton Andoljšek. — V srbskem Kruševcu je odšla v večnost 37 letna učiteljica Miroslava Gnuš roj. Ravbar. — V Smartnem pod Šmarno goro je umrl za angino slikarski mojster Ludvik Zajc. Zbolel in umrl je istega dne. Zapušča vdovo in tri otroke. — V Dolu je umrl klobučar Anton Mejac, star 91 let. Prav tam je umrl 72 letni posestnik in bivši krovac Anton Loboda, oče tamkajšnjega občinskega tajnika. — V Novem mestu je odšla v večnost Marija Šesek roj. Vavpetič, mati g. kanonika. — Na Bledu je umrl 82 letni kajzar Ivan Legat, ki je 56 let zvesto izpolnjeval svojo dolžnost tudi kot gasilec. Pogreb je bil veličastna manifestacija tovariške povezanosti in ugleda, ki jo je umrli užival med svojimi sosedmi in blejskim prebivalstvom. — V Ljubljani so odšli v večnost: uradnik France Piber, upokojeni učitelj Franc Verbič, učiteljica Avgusta Dostal, posestnica Ivana Jenko roj. Sitar, Marija Tomazin in Marija Rupnik. — Naj počivajo v miru! Preostale naj tolaži Bog!

Žitne cene letine 1942

Člen 1. Za oddajo žita letine 1942-XX Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino se določajo tele cene franko zbirališča, katere določi ta zavod: pšenica 190, rž 180, ječmen 175, oves 165, koroza 155 lir za 100 kg.

Člen 2. Te cene veljajo za zdravo, tržno in suho blago s hektolitrsko težo; pšenica 76 kg, rž 70 kg, ječmen 58 kg, oves 42 kg.

Člen 3. Koroza ne sme imeti več ko 16% vlage (temeljna vlaga).

Za drugačno vsebino vlage veljajo naslednji pribitki oziroma odbitki: pri 12% vlage 4.100 kg pribitka, 13% 3.100 kg pribitka, 14% 2.150 kg pribitka, 15% 1.150 kg pribitka za vsakih 100 kg teža, 16% vlage je temeljna vlaga, 17% 1.150 kg odbitka, 18% 2.150 kg odbitka, 19% 3.200 kg odbitka, 20% 4.250 kg odbitka, 21% 5.250 kg odbitka, 22% 6.300 kg odbitka, 23% 7.300 kg odbitka, 24% 8.300 kg odbitka, 25% 9.350 kg odbitka, 26% 10.350 kg odbitka, 27% 11.370 kg odbitka, 28% 12.390 kg odbitka, 29% 13.410 kg odbitka, 30% 14.430 kg odbitka za vsakih 100 kg.

Člen 4. Za primesti je dovoljen naslednji odstotek: pri pšenici ali rži 1%, pri ječmenu ali ovsu 2%. Za večjo množino primesti, nego je zgoraj navedena, se zniža cena za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primesti se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Člen 5. Za soržico (mešanico pšenice in rži) se določi cena glede na razmerje pšenice in rži v mešanici. — Pri priznanem semenskem žitu se cene iz člena 1. zvišajo za 30%.

in plačilnih razmer za neuradniške zaposlene v javnih službah velja za izračunavanje stanovanjskega prispevka ta krjevni seznam.

s Občino Ribno so pridružili občini Bled; občino Lesce pa mestu Radovljici.

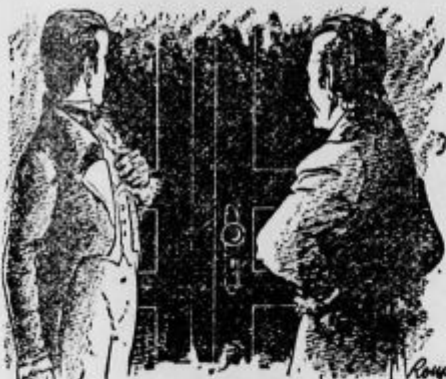
s Čudna zima je povzročila, da konec januarja niso bili brez vode le vsi višje ležeči kraji v območju Dola pri Ljubljani, ampak je bila celo suha tudi struga Pšate in vedno živahna Bistrica je bila skoraj čisto na koncu. Celo ribogojni napravi v Dragomlju je suša že resno grozila. Takega vremena ljudje še ne pomnijo. Dež v začetku februarja je seveda pregнал vse neveselosti.

s Izjemno stanje. Dnevnik so priobčili, da je bila v Zagrebu objavljena zakonska odredba o izjemnem stanju. Uredba določa, da se lahko takšno stanje proglasi v primeru državne potrebe in v krajih, kjer so v teku vojaške operacije. V kraju, v katerem je objavljeno izjemno stanje, preide vsa izvršna oblast na vojaškega poveljnika ali pa na katero drugo osebo, ki je za to posebej določena. Nosilec izvršne oblasti lahko v področju, v katerem je objavljeno izjemno stanje, začasno ustavi izvajanje obstoječih zakonov, odredb in naredbi ter lahko izdaja izjemne odredbe.

s Hugo Primožič. Kot 185. vojak nemške vojske je bil odlikovan s hrastovim listom k viteškemu križu železnega križa višji stražmojster v napadalnem topniškem oddelku Hugo Primožič.

POBEGNI UJETNIK

PRIGODE UJETEGA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

»Kdo je?«

»Jaz sem, gospod,« je odgovoril Dawson z mehkim glasom. »Gre za grola; on bi rad govoril z vami v poslovnih zadevah.«

»Javite mu, prosim, Dawson, da pridem kmalu,« je odgovoril ujetnik. »Zdajle imam ravno važne opravke.«

»Najlepša hvala, gospod,« je odvrnil Dawson. Zdajci sva slišala, kako so se njegovi koraki tiho plazili po hodniku.

»Veste,« je zase mrmral gospod Romaine tiho, še vedno kakor človek, ki napeto posluša. »Je pa še nekaj drugega; mene ni mogoče premamiti.«

»Res, tudi jaz imam ta utisek,« sem mu pritrtil, »in kar me prav vznemirja; nisem gotov, da je ta drugi tudi odšel.«

»Oha — blokada, kot vse kaže, kajne?« je vprašujoče rekel ujetnik.

»Pravo pravcato obleganje,« sem mu pritrtil.

»Odmakniva se malce bolj od vrat in se posvetujva o tem grdem položaju. Ni dvoma, da je bil Alain ravno pri vratih. Mislim, da bo mogel kot slučajno stopiti v sobo in vas videti za trenutek. Ker pa je bilo to onemogočeno, je sam še ostal ali pa je postavil Dawsona kot stražo.«

»Ni dvoma, da je še tam. Ampak čemu? Saj vendar nima namena, da bi bil vso noč na preži, kaj?«

»Če bi mi bilo le vseeno,« je dejal; »ampak vaš položaj ni nič kaj prijeten. Spraviti vas moram kot tihotapeko robo iz te sobe; kako pa naj storim to, če stoji straža tik pred vašimi vrati?«

»Ej, brez pomena je, da bi se vznemirjali,« sem rekel.

»Docela brez pomena,« je pritrtil. »Res smešno je, če pomislim, da pravkar sam pregledujem vašo zunanost, ko prihaja vaš bratranec z istim namenom. Rad bi vedel, če se gospod Alain strinja z menoj in kaj bi rekel o vas.«

Ko je govoril Romaine te besede, je sedel na stolu ob kaminu, s hrbtom obrnjen proti oknom, jaz pa sem klečal na preprogi kamina in pobiral raztresene bankovce. Tedajci pa se je vmešal nek meden glas v najin pomenek.

»On da zelo veliko nani, gospod Romaine. In prosim, da bi se emel pridružiti krogu občudovalcev, ki že obstoje, kakor ste omenili.«

18.

V Ammerskem Placu je vse narobe.

Nikoli nisla dva človeka bolj urno planila pokonci kot sva midva z Romaineom. Res da sva bila zaklenila glavna vrata najine trdnjave, toda na nesrečo so ostala odprta vrata v kopalnico in od tam sva slišala glasove sovražnikovih trobent. Imel sem ravno še toliko časa, da sem šepnil gospodu Romainu na ušesa: »Zdaj imate zopet!« On pa me je pogledal z nekim bolestnim izrazom, kakor da bi hotel reči: »Ne udarite človeka, ki že leži na tleh!« Nato pa se mi je pogled zopet obrnil proti sovražniku.

Le-ta je imel klobuk na glavi, nekoliko posirani; bil je zelo visok klobuk, nenavadno drzen,

z ozkimi zapognjenimi okrajci. Lasje so se mu kodrali v gostih kodrih kakor pri kakšnem laškem mazaču, okrog ramen mu je visel plašč iz debele volnine kot ga nosijo nočni čuvaji, samo da je imel podlogo iz dragocene kožuškovine, tudi ga je držal napol odprtega, da bi bolje kazal izbrano perilo, mnogobarvni telovnik pa razkošni zlati nakit, urne verižice in naprsnice spodaj. Čevlji in zaponke so bile pravo čudo elegantnosti. Kdo bi pač mogel utajiti močno podobnost, ki so jo bili že ugotovili mnogi ljudje, podobnost, ki je seveda nisem mogel pokazati nobeni zaroti? V resnici sem jo komaj sam opazil, pridodal pa nisem nič. Ne da ee tajiti, da je bil Alain lep človek, kakor sem si ga lahko predstavljal, kako ee je postavil po dirkališčih ali se šopiril po glavnih ulicah, se oziral po ženskah, da bi v njega samega z občudovanjem zijali nosači premoaga. V tistem hipu je nudil njegov obraz živo, čeprav nezavzetno sliko njegove notranjosti. Bil je blede kot mrtič, ustnice so mu bile spačene v nasmeh, pa očitovala silno zlobo brez moči, ki me je osupnila, vendar mi obenem dajala moč. Pomotrival me je od glave do nog, nato pa se je priklonil in si vzel klobuk z glave.

»Moj bratranec, sodim, ali ne?«

»Kolikor mi je znano, imam to čast.«

»Ampak čast je vsa na moji strani,« je odvrnil in glas se mu je tresel pri teh besedah.

»Rekel bi, da bi vas moral sprejeti prijazno,« sem dejal.

»Kako to?« je vprašal. »Ta borna hiša mi je bila dom daj časa, kot mi je treba reči. Bilo bi vse preveliko breme, če bi hoteli že prevzeti dolžnosti hišnega gospodarja. Verujte mi, da vloga bi meni bolj pristojala. Pa mimogrede rečeno, ne smem opustiti, da vam ne bi izrekel svoje čestitke.«

Premotrival me je...

Človek je kar prijetno iznenaden, ko vas vidi oblečenega kot pošteniaka in — z obkrožujočim pogledom je objel raztresene bankovce — »da imate že toliko za svoje potrebe.«

Nasmehnil sem se in priklonil nemara ne manj sovražno kot on.

»Toliko je potreb na svetu,« sem rekel. »Nekim ee ustreže, druge, ki niso manj velike, morebiti po svoji krivdi, ostanejo neolajšane.«

»Zlobnost, na primer, je ena njih,« je dejal.

»No, zavist, mislim, tudi,« sem odvrnil.

Vešljenc je gotovo žutil da se pri tem boju ni prav dobro odrezal; nemara ee je tudi bal, da ne bi mogel več obvladati samega sebe, kakor se je ves čas med razgovorom le s težavo, dasi raz-

beljen od togote; ob tej besedi namreč mi ni obrnil hrbet in se z žaljivo predrznostjo obrnil do odvnetika:

»Gospod Romaine, od kdaj pa si prisvajate pravico, da ukazujete v tej hiši?«

»Ne morem priznati, da bi bil dal kakšen ukaz, prav gotovo ne takega, ki bi ne spadal v moje dolžnosti.«

»Na čevaj ukaz pa ee mi potem zabranjuje dostop v sobo mojega strica?«

»Zdravnik je tako odredil, gospod. In mislim, da mu tudi vi ne boste odrekli te pravice.«

»Pazite se!« ee je zadril Alain. »Ne ponašajte se preveč s svojim položajem tukaj! Ni kar nič trden, gospod odvnetik! Se malo bi ee ne čudil, če bi vas črtali iz imenika odvnetikov zaradi tega, kar ste danes naredili tukaj, in če ne bi vam prihodnjič, ko ee zopet snideva, ne vrgel male milosčine, da bi si mogli zakrpati razcapanne rokave. Na odredbo zdravnika? V nocojšnji noči ste imeli neke opravke z grofom, in ta klavni mladič tukaj je tudi deležen tolike predrznosti, da je bil navzoč pri razgovoru, pri katerem mu njegova dostojnost ni branila — kakor z veseljem vidim, da ne bi poskrbel dobro sam zase.«

»Toliko lahko rečem,« je odvrnil gospod Romaine, »da je dotični ukaz dal grof sam; on vas ni želel videti.«

»Vas pa spravil na nič.«

»Ali naj za to trditve zadostuje sama beseda gospoda Danijela Romaina?« je vprašal Alain.

»Ker zaenkrat ni drugega, gotovo.«

Pri teh besedah je neko krčevito trzanje šinilo preko obraza mojega bratranca in razločno sem ga slišal škrtati z zobmi, vendar je v silno moje iznenadenje nadaljeval mirno in dobre volje:

»Pustimo to, gospod Romaine; ne bodimo malenkostni! In eedel je na stol. »Priznam, prekar niti ste me! Vihtopisli ste semkaj svojega Napoleonevega vojaka in on je bil dobro sprejet, dasi ne vem zakaj. Za svoje besede ne potrebujem drugega dokazila kot ee ti zneski, s katerimi ga vidiš, dim, da kar šari, pač od veselja pri pogledu na toliko denarja. Igra stoji zdaj ugodno za vas, vendar še ni dobljena. Pojavila se bodo vprašanja o protipravnem vplivanju, zašegi v začasno oskrbo in take reči. Moje priče ee pripravljene. To vam rečem odkrito v obraz, čeprav lahko obrnete moje besede zaenkrat v svoj prid, ampak kadar pride do odločilnega trenutka, imam trdno upanje, da bom zopet prišel do svojega imetja, vas pa spravil na nič.«

»Storite, kar je vam pač drago. Jaz pa vam dam ta dober svet in rečem, da storite najboljšo, če pustite vse skupaj lepo pri miru. Samo osmešili ee boste. Pri tem bi samo razsipali denar, ki ga itak nimate Bog ve koliko, in se do dobra uničili med ljudmi.«

»Zopet delate taisto veliko pogreško, gospod Romaine. Vi podcenjujete svojega nasprotnika. Pomislite rajši, kakšne neprijetnosti bi vam jaz lahko nagodel, če bi me bila volja. Pomislite samo na položaj njega, za katerega ee tako potegujete — ujetnika, ki je pobegnil. Toda jaz ravnam velkopotezno. Preziram take malenkostne slučajnosti.«

Pri teh besedah sva ee z Romainom zmagovalno spogledala. Javno je bilo, da Alain še ni kar nič vedel, da ee Clausela ujeli in kar je le-ta mene dolžil. Kakor bi ee mu bil odvdlil težak kamen, je odvnetik takoj nastopil drugače. Cisto mirno je vzel časnik, ki je še vedno ležal razgrnjen na mizi.

(Nadaljevanje prihodnjir)

Mlado jagnje lepo belo

Ciganček najbrž ne ve, da so strune njegovih gosli iz ovčjih črev

Tako domača kakor divja ovca spadata med dvoparkljarje. Po širokem svetu najdemo ovce različne zunanosti in dobičkanosti.

Domača ovca daje predvsem volno in meso. Njeno kožo stroje v usnje, ali pa jo uporabljajo nestrojeno v razne kožuharske svrhe. Iz ovčjih črev delajo tudi strune za gosli.

Zaradi mleka ovce v glavnem ne redimo, čeprav ga mnogi z veseljem uživajo. Zelo znani in cenjeni pa je ovčji sir.

V Nemčiji pa tudi drugod po svetu je uvedeno tako zvano potovalno ovčarstvo. To je mogoče samo tam, kjer je mnogo za ovčjo pašo primernih travnikov in se pasejo velike črede, ki štejejo stotine in celo tisoče glav.

Ovčje meso ima poseben duh in okus in je lahko pokvarljivo. Izredno dobra je spilitana jagnjetina.

Ovca je skromna, potrpežljiva in pohlevna žival ter je v teh lepih lastnostih zgled mladim in tudi starim ljudem.

Nedolžno jagnje je podoba Odrešenika. Saj so nam vsem gotovo znane prekrasne besede,

Tisočglava čreda gre v planine na pašo

Takile jagnjeti bi se prilegli za velikonočne praznike

ki jih izgovarjajo dan za dnem in uro za uro ob angelskih mizah po vsem sveta katoliški duhovniki. »Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.« »Gospod, nisem vreden...«

Ovčji družini

Plemenski jagnjeti, ki že samostojno nastopata

Uresničene sanje

Zanimivi primer izpolnjenih sanj je doživel 57 letni posestnik Peter Rossi iz okolice Valence. Sanjalo se mu je, da se je spodrsnil na domačem dvorišču na ledenih tleh in da si je pri padcu zlomil desno nogo. Ko je vstal, je pripovedoval sanje svoji ženi. Ta je rekla možu, naj dobro pazi, da si ne bi zares zlomil nogo. Popoldne je Rossi nosil gnoj iz hleva na konec dvorišča. Pri tem se je spotaknil na ledu, padel na tla in obležal z zlomljeno desno nogo.

KRALJICEK

Ljudska povest. Podomacil France Premrl

»Tukaj v čudoviti naravi, v razkošni dvorani stvarstva,« je zaklical v pesniškem zanosu škric; sta na žametno mehki mahoviti ledini se spajali stokrat boljše kot na povaljani pernici v zlatih sobi. Bukve in hrasti nas obkrožajo kot lepo poslikane stene, nad nami pa razpenja nebo svoj z bliščecimi zvezdicami posut baldahin in luna, naša dobra zvesta znanka, je naša za nas prižgala svojo srebrno svetilko, da imamo dovolj svetlo.

»Lepa hvala za stanovanje in razsvetljavo! Pri tem pa lahko bedno poginemo od lakote in žeje.«

»Zoper take nevarnosti smo izborno zavarovali: je posegel vmes z nasmehom Brbljač; stije litri vina so tukaj, par steklenic piva, in če te ščiplje, tudi frakeljček hudega brinovčka. Tudi dober prigrizek sva vzela s seboj na Brdo.«

Po teh besedah se je obrnil k dečku, ki ga je več kot tri leta sploh ni videl in se ga medtem ni spomnil z najmanjšim darom.

»Moj ljubi fantek je tudi tukaj — to me veselilo se je hlinil. »Veš, Janček, vsak dan sem mislil nate, prav smilil si se mi, ko si moral pri enem kmetavzarju toliko trpeti.«

»Pozdravljen, Kraljček! Vedno mi je bilo dolg čas po tebi. Zdaj pa smo spet vsi srečno skupaj, je radostno vzkliknil škric.

»Svidenje moramo proslaviti, in srec, ki hoče veselo biti, je treba zaliti,« je zakrožil pojoče Vetrnjak.

»Škric je danes naš krčmar,« je izjavil Brbljač, son plača za vse.

»Kaj je našel zaklad cekinov?«

»V tvoj mošnjček je hlinil po svetlih denarjih.«

»To ni res. Teta mi je denar sama vsilila, ker sem jo s pesmijo, ki sem jo zložil njej na čast, ganil do solz.«

»Najprej hočemo vince piti, nato pa pesem čuti.«

»Ne, prednost ima pesem, Poslušajte, kako se glasi:

»Oj ti preljuba moja teta,
ta pesem zate je zapeta,
ljubezen svojo razodevam,
srce ti zlato z njo ogrevam.

Rokó bi rad na preta ti položil,
težave svoje bridke ti potožil;
na svetu zapuščen sem sirota,
edini up mi tvoja je dobrotá.

»Imenito! Sijajno! Edini up mi tvoja je do-
rota, ki z menoj za vinom, pivom, žganjem
stopa.«

»Vidva sta zarobljenca, ki nimata niti pojma
o umetnosti in pesniški žilici.«

»Tem več pojma pa imava o vineki kapljici.
Torej toči sedaj!«

Nato so krožili kozarci v kolobarju in v teku najkrajšega časa je bilo par steklenic piva in liter vina do dna izpraznjenih. Večerje, ki je bila iz kruha, slanice in sira, je bil deležan predvsem deček. Ko se je najedel, se je ulegel na travnato ledino in je zaspal, dočim so se trije vineki bratci le naprej vneto stregli z opojno pijačo. Vetrnjak je bil v tja zažvižgal pred se kako pesmico in pri tem neumorno praznil kozarce. Brbljač je erkal pijačo v tankih, a dolgih požirkih skozi svojo ozka usta in je po vsakem požirku junaško stresel z zariplo glavo. Škric pa je postajal vedno bolj duhovit in navdušen. Nenadoma je vstal pokonci, dvignil kozarec proti nebu in rekel:

»Spodobí se pač, da napijemo na zdravje tudi svoji zvesti nočni čuvajki, blagorodni gospé Luní, ki nam tako vztrajno svetí e svojo srebrno svetilko pri naši gostiji.«

Nato je zapel iz polnih prs:

»O mila luna, naša dobra znanka,
ki med oblaki hodiš brez prestanka,
golovo moraš močno žejna biti,
zato braniš pač ne boš še piti;
izprazni torej čašo polno vina,
najboljša to je vedno medicina.«

»Posti vendar ubogo luno pri miru,« je za-
trudil Brbljač. »Tu v naših hladnih planinskih

krajih se pač ne more dobro počutiti in se zato vedno kisto drži.«

»Kje se pa drži luna bolj veselo, a?« je po-
zvedoval škric.

»Ti, škric, poslušaj, ti bom nekaj povedal. Naša luna je bledica, mršava reva, prava pokveka. Na Nemske, Francoskem in posebnó v Španiji imajo vse drugačno luno, črtno in po-
stavno, dvajsetkrat večjo kot je ta tukaj.«

»In štiriglate oblike, kajne?« je drezal Vetrnjak.

»Ne, veliko bolj okrogla kot naša, tako okrogla kot sedesetih hektolitrov.«

»Ko je poln ali prazen?«

»Francoska luna je vedno polna in ima tako vesel, vedno smejoč obraz, da se mora vsa Fran-
cija smejati.«

»O mila luna...«

»Ti se gotovo nisi smejal, ker nisi bil še nikdar na Francoskem,« ga je drazil škric.

»Kaj jaz ne? Ne samo na Francoskem, ampak celo v Parizu sem bil deset mesecev.«

»Hahaha, bote, ti zamenjuješ Francijo z Gorjanskim kotom in Pariz s Trgom, koder si prodajal kape,« se mu je smejal Vetrnjak.

»Ljudje, ki niso prišli dalje, kot sega glas domačega zvona, se najbolj širokoustijo,« se je usajal Brbljač. »Videl sem dokaj sveta in lahko ti rečem, da ni zanj dovolj prostora med Gorjanskim in Trgom.«

Jezno je epil kozarec do dna in umolnil. Tedaj je zopet povzel besedo škric.

»Naša dobra luna se lahko s častjo pred vsem svetom pokaže,« je samozavestno izjavil; sleketajočemu zvezdnatemu nebu je v najlepši okras, loči dan od noči in nas svetli pri najslajših sanjah. Brez števila pesnikov jo je že opevalo. Razodevali so ji svoje najbolj tajne srčne bridkosti in iskali pri njej utehne in leka. Ali hočeta slišati, kako ji toži nek naš pesnik o svoji boli?«

»Ne, raje ne. — Se najlepše zahvaljujemo.«

»Pač, to morata elišati in sočustvovati. Ta pesem se tako prilega tudi mojemu položaju, le poslušajta.«

Vrgel je škric svojega fraka nazaj in zapel:

»Bledi mesec, tebi tožim
svoj na svetu revni stan,
k tebi tožen roko prižim,
iščem leka svojih ran.

Vse na svetu mirno spava,
vse na svetu zdaj molči,
samo moja solza plava,
srce moje le ječi.«

»Srce moje le ječi, ker vinca nič več ni,« je obžaloval Vetrnjak.

»Pa nekaj brinovčka imamo še, ta pogreje želodec in zaziblje v sladko epanje.«

Šla je sedaj eteklenica z brinovcem iz roke v roko. Ko je bila izpraznjena, je udarila ura iz dolinekega zvonika enajst. Tedaj se je ulegel Vetrnjak na levo stran in je začel takoj v enakomernem ritmu smrčati. Brbljač se je obrnil na desno

stran in je že zadrmoval kot medved. Škrica je pa brinovček hudo omamil. Ubogi pesnik se je vdal bridki žalosti. Najprej je ihtel potihoma, nato je začel jokati na glas in vmes vzdihoval:

»O ti mrzel svet, to pusto življenje, huhuhu... Mirkó, ti si najnesrečnejši človek na tej božji zemlji... Po stoterih cestah si že hodil, vse si poskušal, pa vse ti je spodletelo, huhuhu... Tisoč lepih, dobrih sklepov si že naredil, pa vse je veter odnesel, zvest si ostal samo vinskim kozarcem in kitari, huhuhu... Najraje bi umrl, da bi bilo konec te revščine in sramoto... Če bi le dobre tete ne bilo! Nje pa ne morem pustiti same, sirote huhuhuhuhu.«

Zaradi glasnega joka se je zbudil deček, ki ga je začelo v hladnem nočnem ozračju tudi malo zebeti, dvignil je glavo in se oziral začudeno okrog sebe. Škric je nehal tožiti in je zaklical dečku:

»Janček, nedolžni angel, zakaj ne spiš?«

»Slišal sem, da nekdo joka,« je odvrnil deček,

»in zebe me tudi.«

»Zebe te? — Meni je pa vroče. Tu imaš moj plašč.«

Pomagal je dečku, da se je zavil, in nato je dejal:

»Sedaj pa le zopet zamiži in zaspi... Se prej pa ti moram dati nekaj koristnih nasvetov... Varuj se alkohola. Alkohol je strup, ki ugonobi telo in dušo in dela iz najboljših ljudi potepuhe. Tvoj oče in tvoj bote Brbljač se žal opivata z najbolj strupenim alkoholom, z žganjem. Jaz govržim alkohol in se ga izogibljem, kjer le morem. Jaz pijem samo vino in pivo, a ne alkohola. Mene moraš posnemati... In še nekaj ti hočem povedati. Tak priden, brhek dečko, kot si ti, bi zaslužil bolj-šega očeta, kot ga imaš. Tvoj oče te zlorablja in gleda veliko premalo na tvoj časni in večni blagor — saj niti ni sposoben za to. Če ti bo treba pomoči ali naeveta, se kar name obrni. Jaz sem izkušen mož in pesnik, imam razodeno glavo in mehko srce. Name se lahko zaneses v vsaki sili... Huhuhu, kar srce me zaboli, če pomislim na tvojo bodočnost. Bridke solze moram pretakati, ker te pomikujem v družbi, v kakršni si zdaj. Tvoj oče in Brbljač in škric niso prava družba zate; to okolje ti bo v pogubo. Odtiraj se od lahkomišelnih družine — meni bo sicer prav dolg čas po tebi, če te ne bom več videl, huhuhu — toda to povem tebi v dobro: Beži pred slabo priložnostjo, hodi svoja pota in izuči se kakega poštenega rokodelstva.«

»Oče me pelje k mojstru...«

»Oče me pelje k mojstru v mesto, kjer se bom izučil čevljarstva,« mu je egeel v besedo deček, ki je zvesto poslušal.

»Čevljarstva? To bi bila tvoja poguba! Čevljarstvo je preveč žejen stan to uvidiš lahko na svojem očetu. Pri čevljarjenju začneš popivati in postopati in postaneš propalica kot nas eden, huhuhuhu.«

»Pil pa že ne bom,« je zagotavljal deček, »in vedno bom priden, to sem trdno sklenil.«

»Skepi so lepi in lahki. A življenje je bridko in težko in potisne v stran najmočnejše sklepe, to vem sam najbolje, huhuhu... Sicer te bo pa že oče prelepil, saj nima nobenega namena, da bi te dal izučiti kake obrti.«

»Saj je vendar rekel, prav gotovo.«

»Reče se lahko mnogo, drži pa malo. Če znaš molčati, ti bom zaupno nekaj razodel. Tvoj oče in Brbljač in jaz nameravamo vzeti v najem vino-toč e kegijšičem. Da bi pridobili več gostov, imamo namen prirediti vsak dan koncerte, in pri tem bi nam lahko tudi ti izbornó pomagal. — Nam trem ne more nič več škoditi, a žal mi je zate pri tej zadevi.«

(Nadaljevanje prihodnjik.)

NAŠI VELIKI MOŽJE

Silvin Sardenko

Pesnik Silvin Sardenko, katerega pravo ime je bilo Alojzij Merhar, se je rodil l. 1876 na Ježici pri Ljubljani. Ljudsko šolo je obiskoval v Marijanišču v Ljubljani, istotam tudi gimnazijo v letih 1890 do 1898. Nato pa je vstopil v bogoslovje in bival v njem štiri leta od 1898 do 1902, ko je bil posvečen v mašnika. Kot kaplan je služboval v Smartnem pri Litiji in v Planini pri Rakeku, nato pa je šel nadaljevat svoje bogoslovne študije v Rim na Gregorijansko vseučilišče ter postal doktor bogoslovja 1906. Potem je še dve leti kaplanoval v Dobu pri Domžalah in v Sostrem pri Ljubljani. Leta 1908 je postal profesor verouka na državni gimnaziji v Ljubljani in ostal v ti službi do 1921, nato pa je bil v enaki službi tri leta na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani. Že prej je bil tudi stolni vikar, leta 1924 pa je postal kanonik v Ljubljani. Zadnja leta je preživel večinoma v Rogški Slatini, deloma tudi v Ljubljani. Tu je prav pred letom dni umrl.

Silvin Sardenko je bil tovariš naših pesnikov slovenske moderne, posebno Murna in Ketteja, s katerima je bil tudi v Zadrugi. Sredi devetdesetih let se je oglasil Sardenko najprej v naših mladinskih listih, v Angelčku in Vrtem, potem pa je kmalu prešel v Dom in svet, katerega glavni pesnik-sotrudnik je postal po l. 1900. Njegova prvotna pesem je bila deloma pripovedna, deloma čustvena in je opisovala ljubko in mirno življenje. Pozneje pa se je Sardenko razvil v glavnega religioznega ali verskega pesnika. Že leta 1902 je stopil pred slovensko javnost s svojo prvo pesniško zbirko Marjetice, dve leti nato pa je izšla prva prava zbirka pod naslovom V mladem jutru. Večinoma je Sardenko rad pel svoje pesmi v celih venicah ali ciklih, kakor so na primer Rimski soneti in Roma. V ti zbirki pesnitev, ki je nastala seveda v samem večnem mestu Rimu, je Sardenko opeval veličino krščanstva. Verske misli vsebujejo tudi pesnitve pod naslovom Mater Dolorosa in še druga skupina Mati svetega veselja. Tretja njegova pesniška zbirka iz leta 1916 nosi naslov Nebo žari, zbirka domoljubnih pesmi in pesmi, ki pojejo o velikem trpljenju na zemlji posebno v vojnih časih. V velikem verskem epu, dolgi pesnitvi Sotor miru iz leta 1918 opeva življenje in smrt svetega Paskala. Znamenite so iz 1922 Sardenkove Dekliške pesmi. V zbirki Roža je 1922 opeval znamenite dogodke iz Jezusovega in Marijinega življenja. Dalje je zapel veličastne pesmi ali himne na čast Mariji in sv. Jožefa, dalje o sv. Alojziju, svojem patronu itd. Tudi zadnja pomembnejša pesniška zbirka iz leta 1933 je posvečena Mariji in nosi naslov Marijine pesmi. Leta 1939 je pesnik sam zbral svoje najboljšje pesnitve in jih izdal v posebni knjigi. L. 1940 je izdal še nove Marijine pesmi in se z njimi poslovil tako rekoč od življenja, kajti leto nato ga je že dohitela smrt.

Sardenko pa je bil tudi pesnik in pisatelj iger. V teh dramatskih delih se kaže ista pesnikova mehkoba in milina kot v pesmih samih. Tako je napisal Pet modrih devic, igr o prošlavo jubileja papeža Leona, dalje igr o Slovanskega apostola, Skrivnostna zaroka, Solza miru, Jagne, Nedeljske ure, Marijino kraljestvo na jutrotem itd.

Tudi v nevezani besedi je Sardenko napisal mnogo stvari, tako je zmerom o božiču ali o veliki noči napisal kake črtice ali povestice v najrazličnejše katoliške liste in revije. Pomemben je bil Sardenko tudi kot sotrudnik nabožnih listov, posebno Bogoljuba, v njem je napisal l. 1910 povest Prstan in svetinja. Snov za vsa ta svoja dela je naš pesnik in pisatelj jemal največ iz cerkvene in posvetne zgodovine, posebno iz svetega pisma in iz življenja svetnikov. V vsebini njegovih del se skoraj zmerom jasno čuti versko vzgojna misel. Nje-

gov jezik je mehak in zelo zvočen, rad poje v izbranih podobah.

Sardenko je bil tudi naš pomemben književnik. Tako je bil tudi urednik Doma in sveta 1922 ter Bogoljuba od 1924 do 1926. Važno je bilo tudi njegovo versko organizacijsko delo na Slovenskem. Dolgo vrsto let od 1911 tja do 1926 je na primer vodil več Marijinih družb, posebno dijaških.

Proti koncu svojega življenja je Sardenko rad pisal svoje spomine posebno na tisto dobo življenja, ko je živel in delal skupaj z našimi pesniki iz moderne dobe, in je v Domu in svetu ter v Slovenskem jeziku pisal zlasti o življenju, delu in smrti prijateljev pesnikov Murna in Ketteja in na ta način marsikaj napačnih podatkov popravil. Sardenko je potemtakem naš veliki, morda doslej največji religiozni, verski in cerkveni pesnik in bo kot tak ostal zapisan tudi med našimi velikimi možmi.

IZ KOČEVJA

Cenjene naročnike naših listov v Kočevju vljudno opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za vse naše liste, t. j. za »Slovenca«, »Slovenski dom«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« kakor tudi naročnino za »Slovenčeve knjižnice« v naši podružnici, ki se nahaja v pisarni Ljudske posojilnice v Kočevju (zraven cerkve), kjer se sprejemajo tudi novi naročniki za omenjene liste. Tam se dobe tudi vse ostale informacije.

IZ CERKNICE

Zastopstvo »Slovenca«, »Slovenskega doma« in »Domoljuba« ter »Slovenčeve knjižnice« ima za Cerknico in njeno okolico g. Turšič Ivan iz Cerknice št. 217. Pri njem lahko naročite te časopise. Zbirala naročila za »Slovenčeve knjižnice« in ima posamezne izvide na razpolago. Pooblaščen je od uprave listov, da pobira naročnino. Sme sprejemati oglase in osmrtnice. Vse morebitne pritožbe lahko vložite naročniki omenjenih listov pri njem. Vsakomur je na razpolago z informacijami.

NAVO MESTO

Naročnike »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Slovenčeve knjižnice« iz okolice Novega mesta vljudno opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za naše liste v novomeški podružnici »Slovenca«. Istotam se sprejemajo za zgoraj imenovane časopise novi naročniki. Knjige »Slovenčeve knjižnice« dobite po nizki ceni z lepo vsebino v vaše razvedrilo.

»SLOVENČEVA KNJIŽNICA«
se naroča, plačuje ali tudi
kupi posamezne knjige
na Vrhniki na Podlipski cesti 9

48 ur po smrti ostala še gorka

Nekje v Primorju je umrla nedavno 20 letna Angela Zampieri. Ljudje, ki so jo kropili, so se silno začudili, ker je umrla ohranila svojo telesno toploto. Imela je roke popolnoma gorko, čeprav je minilo od smrti 48 ur. Kmalu so zdravniki pojasnili ta pojav. Pokojnica je mogla ohraniti svojo telesno toploto le zaradi številnih injekcij, ki jih je bila deležna v kratki bolezni, da so omogočili delovanje popolnoma oslabelega srca.

Sodobne slovaške ceste

V območju Tatire so zgradili: leta 1940 nad 50.000 km, predlanskim 52.000 km, lani pa celo nad 55.000 km cest, ki so stale skoraj 16 milijonov slovaških kron. Tako je dobila Slovaška za svoje tujsko prometno središče sodobno cestno omrežje, kar bo igralo v njenem gospodarstvu v bodočnosti veliko vlogo.

**SPORTNIK
TOMAZ
PRIPOVEDUJE**

Kako nekateri teko in jedo

Ali ste že kdaj premišljevali, kako je mogoče preteči 42 km v dveh in pol urah? Pravite, da se vam zdi to neverjetno! Po tem sodim, da ste še malo slišali o svetovnih rekordih. Zmožljivost nekaterih ljudi je kar neverjetna! Nek misijonar je pripovedoval, da je poznal v Južni Afriki poklicne tekače, ki so bili veliko bolj zanesljivi od dirkalnih konj. Nekoč se je zgodilo, da bi veletrgovec moral poslati nujno pismo na parnik, ki je čakal v oddaljeni luki in ki naj bi odpotoval v treh dneh v Evropo. Razdalja do morske luke je znašala 250 km, zveze pa ni bilo nobene. Vse obupan je veletrgovec poizvedoval po zanesljivem jezdecu, ki bi pismo ponesel na parnik. Ljudje, ki so poznali razmere, so mu govorili, da je čisto izključeno, da bi dobil konja in jezdecu, ki bi odnesel pismo. Tembolj presenečen pa je bil, ko mu je misijonar priporočil zamorskega tekača Kaupuka. Ure so tekale in trgovec je bil že nestrpen. V sili je sprejel ponudbo, čeprav ni zaupal, da bi zmozel Kaupuka preteči 250 km v dveh dneh. Nazadnje se je le odločil in obljubil tekaču najboljšo lovsko puško s številnimi naboji za nagrado. Tekoč Kaupuka je pristal na ponudbo, samo nekaj je še zahteval: vrečo kuhanega riža za popotnico. Radevolje mu je dal trgovec tudi vrečo riža.

Tekač se je podal na dolgo pot, trgovec pa je zmajeval z glavo. Bil je slabe volje, zakaj zdelo se mu je, da bo parnik prej odinil, preden bo tekač prispel do luke. Ko je šel popoldne na sprehod, se je vrnil hudo razočaran. Kaj je videl? Nedaleč od mesta je našel tekača Kaupuka, ki je ležal v senci pod palmo in sladko — spal. Poleg njega je ležala prazna vrečica, v kateri bi naj bila popotnica. »Kako ste mi mogli priporočiti tega ničvedneža, tega sleparja!« se je jezil nad misijonarjem. Ta mu je pojasnil, da je to čisto naravno. Kaupuka se je najprej počasi najedel, potem je počival in prebavljal in nazadnje krenil na pot. »Črnci hoče biti najprej sit, potem gre na delo,« je pripomnil misijonar, ki je poznal navade svojih ljudi.

V osmih dneh se je Kaupuka vrnil. S seboj je prinesel potrdilo, da je pismo pravčasno oddal na parnik. Iz potrdila je bilo razvidno, da je pretekel 250 km v pičlih dveh dneh. Dobil je puško in vrh tega še lepo nagrado. Ob morju je nekaj časa počival, potem pa se je počasi vračal.

Takšnih in podobnih rekordov človeške zmogljivosti bi vam lahko naštel celo vrsto. Vendar naj zadržim dva ali trije. Veste, koliko časa potrebuje najhitrejši tekač na svetu, da preteče 5000 m? Nič več kakor 13 minut, 58,2 sekund. Fantu, ki je postavil rekord na tej progi, je ime Gundar Haegg, doma pa je s Švedskega. Najprožnejši atlet vseh časov je menda Amerikanec Laster Steers, ki je skočil v višino brez deske 2,11 m. Da je to zelo visoka mera, se boste prepričali šele, če jo boste zmerili ob zidu ali vratih. Mimogrede naj še omenim, da najdete na svetu tudi športnike, ki skačejo čez 8 m daleč in pa smučarje, ki skačejo čez 100 m na skakalnicah. Naj bo za danes dovolj o rekordih.

»Kako je to mogoče?« me boste vprašali. Tudi o tem sem nameraval pripovedovati. Ni smo vsi ljudje enaki, in ni vsem dano, da bi bili med prvimi na svetu. Nekateri so šibki in počasni, drugi spet močni, gibljivi in visoko raščeni. Na športnih tekmah se lahko uveljavijo samo tisti, ki so po naravi nadarjeni za izredne telesne storitve. Ko sem bil na olimpijadi v Berlinu, me je prav posebno zanimala olimpijska vas, v kateri je stanovalo par tisoč najboljših tekmovalcev z vsega sveta. Šel sem jih obiskat in gledat. Motili bi se, če bi mislili, da sem videl same orjake. Narobe, nekateri so bili prav skromne postave, šibki in majhni. To so bili tekači na dolge proge, ki niso tehtali več ko 50 ali 60 kg. Videli pa sem

Novo ustanovljeno

Novo ustanovljeno

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI

»Ferrum« Leon Stupica

LJUBLJANA, GRADIŠČE 2 (POLEG URSULINK)

posoda
orodje
okovje

pločevina
žica
žičniki

štedilniki
peči
banje

slamorenice
plugi
brane

brzoparilniki
črpalke
žitočistilniki

PRAVNI NASVETI

Oporoka ali brez oporoke. B. L. T. Imate malo hišo. Napravili bi radi oporoko tako, da bi dobila žena polovico, drugo polovico pa bi imeli štirje otroci po enakih delih. Vprašate, če bi taka oporoka držala z ozirom na nujne deleže otrok; dalje koliko bi dobila žena in otroci, če umrjete brez oporoke. — Če umrjete brez oporoke, dedujejo vašo zapuščino žena in otroci po zakonu. Žena dobi četrta otroci skupaj tričetrta čiste zapuščine, toraj vsak otrok po tri šestnajstine zapuščine, žena pa štiri šestnajstine. Nujni delež, ki ga morajo starši zapustiti otrokom, znaša polovico zakonitega deleža, toraj v vašem primeru za vsakega otroka $\frac{2}{3}$ zapuščine. Če napravite oporoko tako kot nameravate dobi žena polovico ali $\frac{10}{13}$ zapuščine, otroci pa vsak po $\frac{1}{13}$, toraj vsak po $\frac{1}{13}$ več kakor znaša nujni delež in bi torej oporoka držala. — Lahko pa zapustite z oporoko celo hišo otrokom po enakih delih, ženi oz. materi pa zgovorite dosmrtni, računaprosti vžitek cele hiše; na ta način ohranite nedeljen dom materi in otrokom. Šele po smrti matere bi se hiša delila med otroke.

Zamakanje tujega hleva. I. F. M. So sedel v bližini sosednega poslopja posčavil hišo. Lastnik sosednega poslopja toži, da mu naslopa ob času velikega deževja voda v hlevu in trdi, da je temu

krivo novozgrajeno poslopje, češ, da s strehe tega poslopja pridere voda in nato zaradi počasnega odtoka zamaka hlev. — Če se bodo sosedove trditve izkazale za resnične, bo s tožbo uspel in bo moral lastnik novozgrajenega poslopja vodo bodisi po žlebu ali jarku odvajati drugam, da ne bo več delala škode v sosedovem hlevu. Najpametnejše je, da lo stori brez tožbe, ki bi povzročila velike stroške, saj ne bo težko ugotoviti, če so sosedove pritožbe upravičene. Če pride do tožbe, bo sodišče najbrže odredilo komisijonelni ogled na kraju samem in stroški ne bodo majhni.

Hranilne knjžice so zarubljive. H. A. L. Če se pri dolžniku najdejo hranilne knjžice, so ravno tako zarubljive, kakor denar. Tudi pohištvo je zarubljivo; pač pa so nezarubljivi najpotrebnejši kosi pohištva kakor postelje, miza, stoli. Nočne omare, psiha itd. pa je zarubljivo.

Razdrta zaroča. A. J. Fant je imel že par let zaročenko in ji je kupil veliko stvari, ker je bil prepričan, da se bosta poročila. Sedaj pa se je dekle zaradi prigovarjanja svojcev premislila in je fantu odpovedala poroko, češ da naj si poišče drugo. Vprašate, ali fant lahko sedaj zahteva povrnitve dekletu darovanih stvari in odškodnino, v kolikor je dekle sprejete stvari porabila. — Postava pravi, da sme zaročenec, ki drugemu kaj podari glede na bodoči zakon, pa do tega ne pride, daritev preklicati, ako darovalec ni kriv, da ne pride do sklenitve zakona. Če torej fant ni dal povoda za odstop od poroke, lahko vse dekletu podarjene stvari zahteva nazaj, odnosno lahko zahteva odškodnino v denarju, ako podarjenih stvari več ni, ali pa so obrabljene, seveda le po vrednosti, ki so jo imele stvari ob času podaritve.

Novo pristojbine bolnišnic. Z oščobno Visoko komisarija je spremenjen pravilnik o pristojbinah bolnišnic za zdravljenje v javnih bolnišnicah in ambulanah v Ljubljanski pokrajini. Po novem pravilniku se pobirajo naslednje pristojbine: 1. V splošni bolnišnici in ginekološki bolnišnici v Ljubljani, v bolnišnici za ženske bolezni v Novem mestu in v bolnišnici v Kandiji: za III. oskrbni razred 20 lir dnevno, za II. razred 40 lir dnevno, za I. razred 60 lir dnevno. 2. V bolnišnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec: za III.

d. Tekme za 15 knjižnih nagrad, ki jih je za leto 1943 razpisalo založništvo »Družinske praktike«, se lahko udeležijo vsi s poljubnim številom izrežanih kuponov. Pogoji je le, da so priloženi ali nalepljeni rešitvi besedne uganke. Za tekmo potrebni izvodi se do konca februarja še dobe v knjigarnah in trgovinah. Zaloga pa utegne prav kmalu poiti, ker so odjemalci ravno sedaj zelo oglašajo.

Razred 10 lir dnevno, za II. razred 20 lir dnevno, 3. V zavodu za zdravljenje novotvorb (rak i. t. d. v Ljubljani, za III. razred 25 lir dnevno, za II. razred 50 lir dnevno. Poleg tega se plačajo v zavodu še posebne pristojbine za obsevanje z radijem in rentgenom.

Če konjač vzame psa. V. L. R. Vprašate, ali je konjač, ki je ujel psa, ker ni imel znamke, dolžan psa vrniti, če mu pokažete znamko. — Ako dokažete, da ste psa prijavili in plačali zanj predpisane takso, mora konjač psa vrniti, če je pes zdrav in ni sumljiv stekline in če mu plačate odškodnino za prehrano. V tem primeru je konjač dolžan le 3 dni čakati in psa oskrbovati.

Prodaja zemljišča. H. S. Za vsako kupoprodajno pogodbo glede zemljišč je potrebna predhodna odobritev Visokega komisarija. Sodišče ne sme dovoliti prenosa v zemljiški knjigi, če pogodba ni odobrena od navedene oblasti.

Prodaja hiše in najemnine. S. R. T. Hiša, v kateri stanujete, je prodana. Novi gospodar namerava najemnikom odpovedati je potrebna zalog, da bi novim strankam najemnino povišal. Vprašate, ali veljajo predpisi o najemninah tudi v primeru, ako se lastnik hiše menja. — Predpisi, pa katerih se sme stanovanje odpovedati samo v določenih primerih in ki prepovedujejo povišanje najemnine, veljajo tudi za primer, če se hiša proda. Najemnine novi lastnik v nobenem primeru ne bo smel povišati. Odpovedati pa bo mogel samo v primeru, če bo stanovanje potreboval za sebe, ali za svoje ožene sinove ali ožene hčere, kakor tudi če nastopi kak drug primer, ki je naštet v uredbi o omejitvi odpovedne pravice, o kateri smo že pisali na tem mestu.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Več tisoč kg sena
ali detelje, kupim. Ponudbe: gostilna Vodnik, Podutik 25, Ljubljana VII, ali »Jeklo«, A. Vodnik, Ljubljana, Stari trg 11.

Matje kože
in stare, v zim ubite zajčje, in vsi druge od divjih živali, kupujem stalno. Cene visoke. — Zdravič, trg., Ljubljana, Stari trg 20.

Smrekovo čreslo
in lepo, zdravo, suho, in ježice kupi vsako količino usnjarna Lavrič J., Sentvid pri Stični — Ljubljana.

Nijvske brane
enojne, dvodelne in trodelne v najboljši izdelavi in najnižji ceni. Izdeluje Hromc Ivan, Seneberje p. D. M. v Polju, Ljubljana.

Čevljarskega vajenca
sprejme: Zimček Alojz, Rožna dolina — Predjanska 18.

Služkinjo
ki je vajena vseh kmetijskih del, sprejem na kmetijo. Zaloška c. št. 142, Ljubljana.

Korenjevo seme
kupi Fran Pogačnik, Ljubljana, Bleiweisova cesta 33 (Javna skladišča).

Služkinjo
prično in pošteno — sprejem. Hrana in plača dobra. Terezija Černe, trgovina, Dobrunje št. p. Ljubljana.

Hlapca
starejšega, večtega pri živini in poljskih delih — sprejme Zavod sv. Terezike v Pontikvah.

V nekaj dneh bo izšlo znamenito Gogoljevo delo v izvrstnem prevodu Franca Terseglava

„UKRAJINSKE POVESTI“

Ljubitelji lepega branja naj si čimprej omislijo zadnje 3 v „Slovenčevi knjižnici“ izšlo knjigo, to so znameniti češki roman „GOLOBČEK“ — spisal Baar.

„SRCE IN KRI“ — eno najboljših del znamenitega romanopisca H. Bordeauxa ter

„DEKLE Z MOČEVJA“

katero delo je spisala Nobelova nagrajenka S. Lagerlöf

Knjige dobite po vseh knjigarnah in trafikah

»Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljub«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave št.: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: France Kremžar. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.